

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет

Кафедра податків і фіскальної політики

Міждисциплінарна курсова робота

«Митна справа»

на тему:

**«Професійна етика митника суть, характеристика та напрями
імплементаци в Україні .»**

Виконала:

студентка групи ФМО-41

Мороз О.В.

Керівник:

викладач

Титор В.Й..

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Викладачі _____

План

Вступ

1. Поняття та види професійної етики .

2. Роль та значення професійної етики у роботі працівників фіскальних органів із здійсненням державної і митної справи .

3. Принципи етики поведінки посадових осіб фіскальних органів із здійсненням державної і митної справи .

Висновки

Список використаної літератури

Додатки

Зміст

Вступ	4
1.Поняття та види професійної етики	6
2.Роль та значення професійної етики у роботі працівників фіскальних органів із здійсненням державної і митної справи	7
3.Принципи етики поведінки посадових осіб фіскальних органів із здійсненням державної і митної справи	10
Висновок	17
Список використаної літератури	19
Додатки	22

Вступ

Проблема етики та моралі в державному управлінні для України є новою, й обумовлено це тим, що за попередньою системою влада вважала державного службовця “гвинтиком у великому механізмі”, чим звільняла його від дотримання певних етичних норм. При цьому у своїй діяльності державний службовець керувався такими принципами, як чітке виконання директив зверху, відчуженість у спілкуванні, формальне ставлення до людей. Ці принципи зайшли в очевидну суперечність з вимогами сьогодення, основними критеріями яких є компетентність, досвідченість, уміння аналізувати, доступність і тактовність у спілкуванні, повага до особистості, допомога громадянам у вирішенні проблем. У ході реформування розвитку державної служби одним з першочергових завдань є розробка норм і вимог сучасної етики державної служби.

Професійна етика — це кодекс правил, що визначає поведінку спеціаліста у службовій обстановці, норм, які відповідають існуючим законам та відомчим нормативним документам, професійним знанням, стосункам у колективі, глибокому усвідомленню моральної відповідальності за виконання професійних обов’язків.

Професійна етика, крім того, це прикладна соціально-філософська дисципліна, яка вивчає походження, сутність, специфіку, суспільні функції морально-професійних норм і стосунків, закономірності їх розвитку на різних історичних етапах.

Актуальність теми дослідження в тому що, необхідність підготовки фахівців для фіскальних органів із здійсненням державної і митної справи, діяльність яких спрямована на захист економічних інтересів держави, боротьбу зі злочинністю, забезпечення реалізації вимог митного законодавства України.

Питанням дослідження професійної етики в Україні приділяли увагу багато науковців А.Липовська, О.А.Панченко, В.В.Немирич, С.І.С’єдін, І.Н.Колобова, А.А.Деркач.

Об’єктом дослідження є професійна етика фіскальних органів із здійсненням державної і митної справи.

Предметом дослідження виступають теоретичні і практичні проблеми професійної етики у роботі працівників фіскальних органів .

Основними завданнями етики державного управління є:

1. Розробка і впровадження в сучасну практику державного управління нових методологічних підходів філософської культури на рівні сучасної гуманістичної думки.
2. Обґрунтування моральних норм та цінностей у системі державного управління. Етика державного службовця – це система придатних і глибоко усвідомлених норм поведінки, певний порядок дій, правил взаємин і принципів державно-службових відносин, що належать даному суспільству і є нормами загальнолюдської моралі. Професіоналізм і ефективність роботи державного службовця – це показник його моральності, вірності своєму професійному обов'язку. Етичні норми існують поза межами поведінки, яку можна оцінити з правової точки зору.

Завдання професійної етики в тому, щоб вивчити складний процес віддзеркалення професійних стосунків у моральній свідомості, у морально-професійних нормах, провести чітку межу між морально-професійними явищами і явищами професійної майстерності, вивчити суспільні завдання, цілі професії і їх значущість у соціальному прогресі, саме цим сприяючи їх успішному виконанню.

Етика є наука про відносини, що існують між людьми,
і про обов'язки, що випливають з цих відносин .

Поль Анри Гольбах

1. Поняття та види професійної етики

Професійна етика - це сукупність моральних норм, що визначають відношення людини до своїх професійних обов'язків.

Професійна етика вивчає:

- взаємини трудових колективів і кожного спеціаліста окремо;
- моральні якості особистості спеціаліста, що забезпечують найкраще виконання професійних обов'язків;
- взаємовідносини всередині професійних колективів, і ті специфічні моральні норми, які властиві для даної професії;
- особливості професійного виховання.

Кожному роду людської діяльності (наукової, педагогічної, художньої і т.д.) відповідають визначені види професійної етики.

Види професійної етики - це ті специфічні особливості професійної діяльності, що спрямовані безпосередньо на людину в тих чи інших умовах її життя та діяльності в суспільстві.

Види професійної етики:

1. Професії, які безпосередньо пов'язані з людиною, її здоров'ям, вихованням, забезпеченням необхідних умов життєдіяльності.

Лікарська етика вимагає робити все заради здоров'я хворого, всупереч труднощам і навіть власній безпеці, зберігати лікарську таємницю, ні за яких умов не сприяти смерті пацієнта.

Педагогічна етика зобов'язує поважати особистість учня й проявляти до нього належну вимогливість, підтримувати власну репутацію й репутацію своїх колег, піклуватися про моральну довіру суспільства до вчителя.

2. Професії, представники яких мають справу із значними матеріальними цінностями, від яких залежить добробут і можливість розвитку людини, великих суспільних груп і суспільства в цілому.

3. Професії, для представників яких професійна діяльність за своєю сутністю є і моральною діяльністю (суддя, державний службовець).

Міра довіри суспільства до працівника визначається не тільки його фаховою освітою, наявністю відповідних вмінь і навичок, а й рівнем моральної відповідальності за наслідки праці.

4. Професії, специфіка яких потребує значної узгодженості дій її учасників.

Потреба в солідарній поведінці, яка об'єктивно вимагає міжособистісної взаємодії в процесі службових обов'язків зумовлює необхідність високого рівня морального розвитку працівників, а також додаткових етичних норм, які б регулювали взаємовідносини в трудовому колективі.

Які негативні якості не допускаються для посадових осіб фіскальних органів ?

ЕТИЧНІ ВИМОГИ ДО ПОСАДОВИХ ОСІБ ФІСКАЛЬНИХ ОРГАНІВ	
«+»	«-»
1. Чесність і правдивість	1. Надмірна самовпевненість
2. Скромність	2. Нетерпимість у ставленні до товаришів, підлеглих і відвідувачів
3. Доброзичливість	3. Лицемірство
4. Чуйність	4. Обман
5. Людяність, совість	5. Чванство
6. Щирість	6. Зарозумілість
7. Моральна самооцінка, самокритичність, визнання і виправлення допущених помилок	7. Честолобство
8. Вимогливість	8. Марнославство
9. Доступність	9. Підлабузництво
10. Уміння слухати	10. Лестоці
11. Коректність, об'єктивність	11. Непомірне вихваляння
12. Авторитет	
13. Уважність	

2. Роль та значення професійної етики у роботі працівників фіскальних органів із здійсненням державної митної справи

Працівник органів сучасної України, як носій і реалізатор етичних якостей, виступає як мінімум у трьох якостях:

- як людина взагалі (носій загальнолюдської моралі);
- як працівник сфери державної служби (носій професійної моралі, регламентованої, зокрема, Законом України «Про державну службу», Загальними правилами поведінки державного службовця);
- як працівник фіскальних органів (носій специфічної професійної моралі, регламентованої низкою нормативних актів, зокрема, Митним кодексом України, Дисциплінарним статутом митної служби України).

Одним із завдань професійної етики є вивчення якостей особистості спеціаліста, що забезпечують найкраще виконання професійних обов'язків. Митник в ідеалі – це людина з високим рівнем моральної, політичної, правової, психологічної та естетичної культури.

Моральна культура працівника фіскальної служби (митника) – це характеристика особи з точки зору її морального розвитку, свідомості та поведінки.

Політичній культурі належить важливе місце у професійній діяльності, оскільки служба у фіскальних органах стосується таких важливих політичних сфер, як державна і правова. Політична культура – це система знань про політику. Політична культура митника проявляється у реалізації здобутих знань: розумінні закономірностей виникнення конкретних політичних явищ, розумінні суті та призначення цих явищ, умінні прогнозувати політичні явища.

Правова культура – це знання юридичних теорій, чинного законодавства, вміння і навички його реалізовувати, а також дотримання цього законодавства. Ознаки правової культури працівника фіскального органу: глибокі та міцні знання юридичної теорії – основних юридичних понять, категорій, термінів та закономірностей здійснення митної справи; знання чинного законодавства – орієнтування у змісті основних законів; навички щодо реалізації законодавства; повага і дотримання чинного законодавства.

Психологічна культура – це рівень володіння психологічними знаннями, навичками і прийомами, в тому числі автотренінгу та саморегуляції, а також розвитку власної волі та професійно-психологічних якостей.

Естетична культура – це розуміння посадовою особою правил зовнішньої гармонії своєї професійної діяльності та реалізація їх на практиці з метою розв'язання службових завдань.

Охарактеризуємо складові естетичної культури.

Культура мови – це літературна мова, вільне володіння службовою термінологією, відсутність слів-паразитів, уміння вибрати правильний тон у розмові.

Культура зовнішнього вигляду – це суворе дотримання правил носіння форменого одягу, вміння добирати зачіску відповідно до віку, посади, часу.

Культура організації робочого місця – це створення естетичної обстановки діяльності митника, комфортності.

Культура підготовки службових документів – відсутність технічних, структурних порушень, організаційних і пунктуаційних помилок, нерозбірливого рукописного тексту.

Проблема етичного виховання працівників фіскальних органів набуває особливої гостроти в сучасних умовах.

Роль і значення етичного виховання працівників фіскальних органів важливе виходячи із слідуєчих факторів:

- по - перше – перш за все працівники фіскальних органів мають справу з громадянами, які перетинають митний кордон; предмет їх праці - інші люди; цим вони близькі до представників традиційно поважних професій, тобто праця їх важлива в суспільстві, що вони знаходяться на вістрі складних соціальних відношень;
- по - друге - працівники фіскальних органів - це представники влади, тобто їх професійні дії спрямовані на правову регуляцію людських відношень на митному кордоні; виконують різні виховні, комунікативні, організаційні та

інші функції, реалізація яких вимагає напруження психіки, зібраності в процесі професійної діяльності; цей фактор посилює роль етичних знань, навичок і вмінь у професійної діяльності;

- по - третє - нормативність професійної діяльності працівників фіскальних органів, тобто при виконанні своїх професійних обов'язків при здійсненні митного контролю та митного оформлення вони не можуть переступити за рамки закону, використовувати незаконні прийоми; більш того, існує митна етика; також професійна діяльність в нормативному просторі вимагає від нього ініціатора - працівника фіскального органу величезної напруги і відповідальності.

3. Принципи етики поведінки посадових осіб фіскальних органів із здійсненням державної митної служби .

Розглянемо етичні принципи поведінки посадових осіб митної служби України, яких вони повинні дотримуватись:

Принцип законності. Посадова особа на службі зобов'язана своїми діями дотримуватись та відстоювати Конституцію України, закони та нормативно-правові акти України.

Принцип законності своєї діяльності, своєї службової та позаслужбової поведінки, недопущення порушення законодавства з будь-яких мотивів повинен бути морально-етичною нормою посадової особи митної служби.

Морально-етичним обов'язком посадової особи фіскальної служби є не тільки особисте дотримання норм законодавства, але й активна протидія їх порушенням з боку своїх колег.

Принцип пріоритету прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина. Визнання, повага, дотримання й захист прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина є морально-етичним та професійним обов'язком посадової особи митної служби.

Посадова особа фіскальної служби зобов'язана поважати честь та гідність будь-якої людини, її ділову репутацію, не проявляти свавілля або байдужість до правомірних вимог громадян, їх об'єднань, а також юридичних осіб, не допускати дискримінації одних осіб шляхом надання іншим непередбачених законодавством пільг або переваг.

Посадова особа фіскальної служби зобов'язана забезпечувати конфіденційність інформації, що стосується приватного життя, честі й гідності громадян, у тому числі своїх колег, що стала відома їй під час виконання службових обов'язків.

Принцип відповідальності. Посадова особа фіскальної служби відповідає за дії, вчинені нею особисто, а також за дії, вчинені підлеглими за її вказівкою, та зобов'язана:

- сумлінно виконувати свої службові обов'язки;
- своєчасно і точно виконувати рішення органів державної влади, розпорядження і вказівки своїх керівників;
- відмовлятися від виконання доручень, що суперечать чинному законодавству, інформувати про це свого керівника, а в разі наполягання на його виконанні - повідомити вищу за посадою особу;
- приймати рішення лише у межах своїх повноважень;
- негайно інформувати свого керівника про недостатність ресурсів, навичок чи компетенції для виконання дорученої роботи;
- при виявленні помилок у своїй роботі, у роботі своїх підлеглих або колег, негайно вживати заходів щодо їх виправлення;
- відповідати за рішення, ухвалені колегіально.

Посадова особа фіскальної служби повинна постійно поліпшувати стан відповідності своїх знань, умінь і навичок функціям та завданням займаної посади, підвищувати свій інтелектуальний та культурний рівень за освітньо-професійними програмами та шляхом самоосвіти.

Принцип справедливості та неупередженості. Посадова особа фіскальної служби зобов'язана діяти у загальнонаціональних інтересах та не повинна використовувати своє службове становище в інтересах окремих осіб за рахунок інтересів інших осіб.

Посадова особа фіскальної служби повинна розглядати конфлікт між інтересами різних осіб неупереджено та виключно з позиції законних прав, загальноприйнятих у суспільстві уявлень про справедливість та моральні цінності.

Посадова особа фіскальної служби не повинна надавати привілеїв чи застосовувати обмеження за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками.

Посадова особа фіскальної служби не повинна публічно демонструвати свої релігійні або політичні переконання чи уподобання, свої симпатії, антипатії чи виняткову увагу до окремих осіб чи груп осіб.

Принцип лояльності. Визначаючи головною метою діяльності фіскальної служби служіння народу України та захист економічних інтересів, посадова особа фіскальної служби зобов'язана:

- свідомо, добровільно дотримуватись установлених державою, окремими її органами й установами правил, норм та приписів;
- проявляти відданість, повагу і коректність до держави, усіх державних і громадських інститутів;
- підтримувати позитивний імідж фіскальної служби, постійно сприяти зміцненню її авторитету;
- утримуватись від публічних висловлювань, міркувань, оцінок та будь-яким іншим способом висловлювати свою думку, якщо вона принципово відрізняється від політики органів державної влади в цілому та політики фіскального органу, який вона представляє як посадова особа.

Принцип лояльності стосується відношення посадової особи фіскальної служби до усіх гілок державної влади, усіх державних органів та державних службовців.

Посадова особа фіскальної служби не може брати участь у страйках та вчиняти інші дії, що перешкоджають нормальному функціонуванню органів державної влади.

Морально-етичним обов'язком посадової особи фіскальної служби у випадку її принципової незгоди з політикою, яку проводить держава або конкретний митний орган, посадовою особою якого вона являється, є звільнення зі служби.

Принцип публічності та відкритості. Морально-етичним обов'язком посадової особи фіскальної служби є відкритість для суспільства її службової діяльності, забезпечення доступності інформації про діяльність свого митного органу в обсягах та порядку, встановлених законодавством України.

Посадова особа фіскальної служби повинна сприяти публічності та відкритості у діяльності фіскальної служби та зобов'язана:

- вимагати надання повної та достовірної інформації, яка стосується вирішення питань, що належать до її компетенції;

- пояснювати та обґрунтовувати свої рішення та (або) дії у порядку, встановленому правовими актами;
- надавати необхідну інформацію колегам, іншим державним службовцям та громадськості у порядку та за умов, передбачених законодавством України;
- при виконанні службових обов'язків, якщо це передбачено нормативними актами Держмитслужби, мати на форменому одязі ідентифікаційну картку, на якій зазначається її посада, прізвище, ім'я та по батькові.

Принцип політичної нейтральності. Посадова особа державної служби повинна дотримуватись у своїй поведінці політичної нейтральності та зобов'язана:

- незалежно від своїх власних політичних поглядів сумлінно виконувати свої службові обов'язки відповідно до вимог законодавства України;
- не підписувати будь-які політичні або ідеологічні документи;
- не брати участь як посадова особа в будь-яких політичних акціях;
- не використовувати своє посадове становище в інтересах політичних партій, інших громадських організацій;
- не використовувати своє посадове становище для передвиборчої агітації на свою користь або на користь інших кандидатів, політичних партій, виборчих блоків.

Морально-етичним обов'язком посадової особи фіскальної служби є виключення будь-якого впливу політичних партій або інших об'єднань громадян на виконання нею своїх службових обов'язків та на рішення, які вона приймає.

Посадова особа фіскальної служби не повинна використовувати матеріальні, адміністративні та інші ресурси митного органу для досягнення будь-яких політичних цілей.

Був прийнятий Закон України від 17 травня 2012 року N 4722-VI «Про правила етичної поведінки».

Відповідно до цього Закону суб'єктами, на яких поширюється дія цього Закону, є особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого

самоврядування (далі - особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування):

1) Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор України, Голова Національного банку України, Голова Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим;

2) народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад;

3) державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування;

4) військові посадові особи Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів військових формувань;

5) судді Конституційного Суду України, інші професійні судді, Голова, члени, дисциплінарні інспектори Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, службові особи секретаріату цієї Комісії, Голова, заступники Голови, секретарі секцій Вищої ради юстиції, а також інші члени Вищої ради юстиції, народні засідателі і присяжні (під час виконання ними цих функцій);

6) особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, державної кримінально-виконавчої служби, органів та підрозділів цивільного захисту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, особи начальницького складу податкової міліції;

7) посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, дипломатичної служби, фіскальних органів ;

8) члени Центральної виборчої комісії;

9) посадові та службові особи інших органів державної влади.

Законом також визначено, що особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або дарунка (пожертви), незважаючи на особисті інтереси, невідкладно вживають таких заходів:

1) відмовляються від пропозиції;

2) за можливості ідентифікують особу, яка зробила пропозицію;

3) залучають свідків, якщо це можливо, у тому числі з числа колег по роботі;

4) письмово повідомляють про пропозицію безпосереднього керівника (за наявності) або відповідний виборний чи колегіальний орган та/або одного з визначених Законом України "Про засади запобігання і протидії корупції" спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

Забороняється приймати неправомірну вигоду або дарунок (пожертву) для використання в подальшому як доказу.

Якщо особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, виявила у своєму службовому приміщенні чи передану в інший спосіб неправомірну вигоду або дарунок (пожертву), вона зобов'язана невідкладно, але не пізніше одного робочого дня, письмово повідомити про цей факт свого безпосереднього керівника.

Про виявлення неправомірної вигоди або дарунка (пожертви) складається акт, який підписується особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, яка виявила неправомірну вигоду або дарунок (пожертву), та його безпосереднім керівником.

У разі якщо неправомірну вигоду або дарунок (пожертву) виявляє особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, яка є керівником, акт про виявлення неправомірної вигоди або дарунка (пожертви) підписує ця особа та особа, яка обіймає посаду заступника керівника цього органу.

Предмети неправомірної вигоди, дарунки (пожертви) зберігаються в органі до їх передачі відповідним органам.

Відповідно до Концепції реформування діяльності митної служби України «Обличчям до людей» від 29 жовтня 2010 року «Митники повинні служити народу України чесно, неупереджено, справедливо, надійно, люб'язно й професійно».

Висновок

Розглядаючи професійну етику посадових осіб фіскальної служби України як форму суспільної свідомості, яка містить дві складові: індивідуальну етику окремого працівника та етику діяльності професійної групи (а отже, як загальні норми людського співжиття, поведінки людей, їхніх взаємин, загальні уявлення про добро і зло, мораль, так і норми спілкування у виробничій сфері, ставлення до суспільства, держави, моральні ідеали професійної групи, які дана професійна група утворює в суспільних відносинах), встановлено, що професійна етика зумовлює стійкі прояви моральної свідомості в поведінці, відносинах і вчинках працівника. Поєднуючи соціально-типові ознаки та особливості професійної групи, етика посадових осіб фіскальної служби України має специфіку, що обумовлюється певною своєрідністю функцій, які виконує фіскальна служба, зокрема функції захисту національних інтересів, фіскальної, розпорядчої, міжнародно-комунікаційної, організаційно-контрольної тощо.

Для досягнення стандартів етичної поведінки посадових осіб фіскальних органів зі здійсненням державної митної справи України слід здійснити:

– по-перше, заходи загальнодержавного рівня, які полягають у впровадженні політичної волі щодо визнання морально-етичних цінностей і настанов основою реформування і модернізації державної служби; дотримання принципу політичної нейтральності і навіть позапартійності державних службовців; чітке дотримання принципу законності й рівності всіх перед законом; набуття членства України в Раді Європи та орієнтація на вступ до ЄС, базовими пріоритетами якого є ефективна економіка, результативність і етика, що зумовлюють необхідність цілеспрямованого впровадження морально-етичних норм у діяльність державної служби;

– по-друге, заходи галузевого рівня, що ґрунтуються на розбудові інфраструктури, яка забезпечує формування, реалізацію і розвиток морально-етичних цінностей, свідомості й діяльності. Зокрема, це розробка понятійних стандартів моральних цінностей, норм і правил службової поведінки посадових осіб фіскальної служби України, методик вивчення морально професійних якостей митників, програми морального аудиту діяльності фіскального органу; морально-правове регулювання етики посадових осіб фіскальної служби; раціональна організація спільної діяльності на етичних засадах у трудовому колективі; формування моральної основи організаційної культури; посилення відповідальності й підвищення ролі керівника у формуванні професійної етики підлеглих; підготовка навчально-методичних матеріалів і посібників для системи етичної освіти й самоосвіти з використанням сучасних інформаційних технологій та активних методів навчання,

підготовка викладачів професійної етики тощо. Механізми реалізації пропонованих заходів потребують подальшого наукового обґрунтування й можуть бути предметом подальших розвідок у цьому напрямі.

Список використаної літератури

1. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб від 23.07.1996 р.
2. Закон України від 06.09.2005р. №2805-IV “Про Дисциплінарний статут митної служби України”.
3. Закон України від 17 травня 2012 року N 4722-VI «Про правила етичної поведінки».
4. Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства закордонних справ України, Міністерства фінансів України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Головного управління державної служби України від 05.07.2011р. N 330/151/809/434/146 «Про затвердження Кодексу поведінки працівників, до функціональних обов'язків яких належить здійснення управління кордонами»
5. Наказ ДМСУ від 16.11.09 р. №1097 “Про затвердження Правил етики поведінки посадових осіб митної служби України”.
6. В. Максим'як, М. Нинюк. Професійна етика державних службовців.//Вісник державної служби України, №2 2003.
7. Г.В. Романенко. Служба в митних органах України як вид спеціалізованої державної служби: принципи правового та морально-етичного характеру.//Митна справа №2(68)'2010.
8. Красникова Е.А. Этика и психология профессиональной деятельности: Учебник. – М.: ФОРУМ; ИНФРА-М, 2003.- 208 с.
9. Вербівський Д. С. Деякі аспекти становлення професійної етики. //Вісник Житомирського державного університету №49 2010.
10. Етика та етикет митника /За ред. Войцещука А.Д. – К., 2006. – 276 с.
11. [Електронний ресурс]. Режим доступу Верховна Рада України <http://www.rada.gov.ua/>.
12. Конституція України Закон “ Про правила етичної поведінки” [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/anot/4722-17>
13. Етика / за ред Лозового В.О. К.2002
14. Фіцула М.М Вступ до спеціальності К.204

15. Виноградова Н. Л. Еволюція світоглядних принципів управління персоналом публічної влади: європейський досвід доби Середньовіччя та Нового часу / Н. Л. Виноградова //Управління персоналом публічної влади: світоглядний аспект : монографія ; кол. авт. ; за заг. та наук. ред. С. М. Серьогіна. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2010.
16. Курасова Є. Є. Формування престижу державної служби (на прикладі митної служби України) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : спец.25.00.03 “Держ. служба” / Є. Є. Курасова. – Дніпропетровськ, 2007. – 20 с.
17. Липовська Н. А. Соціально-психологічний потенціал митників: діагностика та управління : монографія / Липовська Н. А. – Дніпропетровськ : АМСУ, 2005. – 225 с.
18. Про затвердження Загальних правил поведінки державного службовця [Електронний ресурс] : наказ Головного управління державної служби України від 04.08.2010 № 214. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
19. Вісник Академії митної служби України. Серія: “Державне управління”, № 1 (6), 2012

Додаток

Закон України

“Про правила етичної поведінки”

Дата набуття чинності:

12 липня 2012 року

Закон визначає керівні норми поведінки осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, під час виконання ними службових повноважень та порядок притягнення їх до відповідальності за порушення таких норм.

Відповідно до статті 1 Закону особисті інтереси – це будь-які інтереси особи, зумовлені особистими, родинними, дружніми чи будь-якими іншими позаслужбовими стосунками з іншими особами, у тому числі особисті майнові та немайнові інтереси, а також ті, що виникають у зв'язку з членством особи або з її діяльністю, не пов'язаною з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, у громадських, релігійних чи інших організаціях.

Суб'єктами, на яких поширюється дія Закону, є особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

- Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор України, Голова Національного банку України, Голова Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим;
- народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад;
- державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування;
- військові посадові особи Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів військових формувань;

- судді Конституційного Суду України, інші професійні судді, Голова, члени, дисциплінарні інспектори Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, службові особи секретаріату цієї Комісії, Голова, заступники Голови, секретарі секцій Вищої ради юстиції, а також інші члени Вищої ради юстиції, народні засідателі і присяжні (під час виконання ними цих функцій);
- особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, державної кримінально-виконавчої служби, органів та підрозділів цивільного захисту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, особи начальницького складу податкової міліції;
- посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, дипломатичної служби, митної служби, державної податкової служби;
- члени Центральної виборчої комісії;
- посадові та службові особи інших органів державної влади.

Статтями 5 - 15 Закону передбачено, що правила етичної поведінки вважатимуться правовою основою для кодексів чи стандартів поведінки. Особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

- під час виконання своїх службових повноважень зобов'язані неухильно додержуватися вимог закону та загальноновизнаних етичних норм поведінки;
- представляючи інтереси держави чи територіальної громади у відносинах з іншими особами, діють виключно в їх інтересах;
- виконують свої службові повноваження політично неупереджено, уникають демонстрації у будь-якому вигляді власних політичних переконань або поглядів, не використовують службові повноваження в інтересах політичних партій чи їх осередків або окремих політиків;
- толерантно і з повагою ставляться до політичних поглядів, ідеологічних та релігійних переконань інших осіб;
- діють об'єктивно, зокрема у відносинах з громадськістю, незважаючи на особисті інтереси, особисте ставлення до будь-яких осіб, на свої політичні погляди, ідеологічні, релігійні або інші особисті погляди чи переконання;
- сумлінно, компетентно, вчасно, результативно і відповідально виконують службові повноваження, рішення та доручення органів і осіб, яким вони

підпорядковані, підзвітні або підконтрольні, не допускають зловживань та неефективного використання державної і комунальної власності;

- забезпечують позитивну репутацію органів державної влади, органів місцевого самоврядування, всіляко сприяють зміцненню довіри громадян до влади, утверджують чесність, неупередженість та ефективність влади;
- не розголошують і не використовують в інший спосіб конфіденційну інформацію, що стала їм відома у зв'язку з виконанням своїх службових повноважень, крім випадків, встановлених законом;
- незважаючи на особисті інтереси, утримуються від виконання рішень чи доручень керівництва, якщо вони суперечать законодавству або становлять загрозу охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам;
- самостійно оцінюють правомірність наданих керівництвом рішень чи доручень та можливу шкоду, що буде завдана у разі виконання таких рішень чи доручень. У разі отримання для виконання рішень чи доручень, які особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, вважає незаконними або такими, що становлять загрозу охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам, вона повинна негайно в письмовій формі повідомити про це керівника органу державної влади чи органу місцевого самоврядування, в якому вона працює;
- незважаючи на особисті інтереси, вживають вичерпних заходів щодо недопущення конфлікту інтересів, а також не допускають вчинення дій чи бездіяльності, що можуть спричинити виникнення конфлікту інтересів або створити враження його наявності. Особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, не можуть прямо чи опосередковано спонукати у будь-який спосіб підлеглих до прийняття рішень, вчиняти дії або бездіяльність на користь своїх особистих інтересів та/або інтересів третіх осіб.

Згідно статті 16 Закону особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або дарунка (пожертви), незважаючи на особисті інтереси, невідкладно вживають таких заходів:

- відмовляються від пропозиції;

- за можливості ідентифікують особу, яка зробила пропозицію;
- залучають свідків, якщо це можливо, у тому числі з числа колег по роботі;
- письмово повідомляють про пропозицію безпосереднього керівника (за наявності) або відповідний виборний чи колегіальний орган та/або одного з визначених Законом України “Про засади запобігання і протидії корупції” спеціально уповноважених суб’єктів у сфері протидії корупції.

Особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в установленому Законом України “Про засади запобігання і протидії корупції” порядку щороку подають за місцем роботи (служби) декларацію про майно, доходи, витрати і зобов’язання фінансового характеру (стаття 17 Закону).

Відповідно до статті 18 Закону порушення особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, правил етичної поведінки, визначених цим Законом, тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, кримінальну та матеріальну відповідальність з урахуванням особливостей правового статусу таких осіб, визначених Конституцією і законами України.